E. Aspe

Anna Dorothea

Jutt ühest pildist

Eesti Kirjanduse Seltsi
Kirjastus

E. ASPE

ANNA DOROTHEA

JUTT ÜHEST PILDIST

1·9·2·7
EESTI KIRJANDUSE SELTSI KIRJASTUS
TARTUS

G. Roht'i trükk, Tartus, 1927

Ilusal jõe kaldal, varjuliste saare-, pärna- ja pajupuude vahel vanamoodi hollandi tuuleveskis, mille „Issanda aastal 1721 raesugulane Johann Friedrich Bohnsak Jumala auks ja ligimeste kasuks“ ehitada lasknud, nagu kiri veski müüris laia, kunstiliselt tahutud pae peal kuulutab, — seisab ilusa uhke proua Anna Dorothea pilt, mida vanade pajatuste järele iialgi keegi paigalt tõsta ei tohi, ehk muidu tuleb Anna Dorothea ise kõiges oma uhkes tähtsuses öösi „kodu käima“ ja õnnetut pildiliigutajat kohutama.

Nimetatud pilt on õieti kaunis lihtsalt valmistatud kunstiteos. Kaugel pildi tagaseinas laotavad kõrged kuused ja nende all laiad viljapuud oma oksad välja, kuna paksude punakate pilvede vahelt hallis mundris kõverdatud käsivars peenikeselt maalitud käega ja seda seltsi lilledega, milledest kiri ütleb, et nad ka ilma töö ja ketruseta hästi on ehitud, nähtavale tuleb. Allpool kätt, pildi esiküljel säravad lopsakalehelisest põõsast mitmevärvilised õied, aga ka valged kartulid, punased porgandid, kollased naerid, õunad ja muud toitvad aedviljad vaatleja silmi. Paremat kätt suurem pildiruum on Anna Dorothea jaoks jäetud.

Peenel õitsval palgel, punased roosid läikivate mustade juuste peal; läbipaistev lühidapihaline kleit ümber kõrge, täie ja ometi saleda keha, nii seisab ta oma suurte, mustade, naervate silmadega uhkelt ja käskivalt vaataja ees, ehk küll pea veidi kartlikult imelikult pilvist ulatava käe poole tagasi pöördud; ja parem jalg mustas atlaskingas nagu põgenedes ette sirutatud. Siiski suruvad peeni-

kesed käed nagu võidurõõmus vastu rinda üht valgete ja punaste roosidega täidetud korvikest, mille hõreda palmituse vahelt aga ka terve mägi ilusaid kollakaid ube edevalt läikides vilguvad.

Jaheda mihklikuu päikese viimsed kiired hakkasid juba teispool jõge metsa taha kaduma. Vana Nigula kiriku kõrgest punasekatuselisest tornist kõlasid õhtukella hääled manitsedes tumedalt hämara taeva all. Aga linnas, mille vagusad kodanikud vanast päritud kombe järele muidu ikka esimese kellalöögiga õhtule jäid ja päevatöö seisma jätsid, ei tahtnud täna kunagi rahu sobida. Veel poole tunni aja eest olid mitmed vankritäied noori rohelisi puid, lilli, vanikuid ja värskeid lõhnavaid kuuseoksi niihästi kitsast vesiväravast kui kõrgest Tallinna väravast linna tulnud, ja pidid veel enne ööd puud majade uste ette, lilled ja vanikud vanade hallide kivist seina müüridele kinnitatama ning pikad kuuseokstega ümbritsetud lipuridvad püstitatama. Oli ju kahekümneühe-aastane Põhja sõda, mis kui viimne jätk alalise verevalamise ajast Läänemere-maid kurnas, käesoleva 1721. aastaga ometi kord õnnelikult lõpetatud. Ja nüüd püüdsid uue valitsuse alla saanud maa ja linnad oma rõõmu avalduseks rahupüha võimalikult suurepäraselt pühitseda.

Hulgani olid aulikud meistrid oma sellid ja õpipoisid homseks pühaks linna ehtima saatnud, kuna nad ise õpetades ja juhatades ühe maja eest teise ette käisid ja sealjuures ettetungivate, uudishimuliste „mittesakslaste“, talupoegade üle pahandasid, kes peale seda, kui nad oma rohelisekoormad sisse toonud, enam muud ei oskavat teha, kui rumala näo ja ammuli suuga vahtides majade ilustajatel tüliks jalus olla.

Kõige ägedam liikumine ja kiirem talitamine oli kesk linna väikesel turuplatsil, mille ümber seisvad majad, ja

iseäranis rikka raehärra Johann Friedrich Bohnsaki suur kivine eluhoone juba täielises lippude ja pärgade ehtes seisis. Isegi põlevad küünlad akendel ei puudunud enam. Isand Bohnsak ise seisis maja trepi kunstiliselt valatud raudse käsipuu najal ja vaatas uhke rahulolemisega alla imestava rahvahulga peale, kes kõige tihedamas salgas tema maja ees seisis.

Seal läks maja uks lahti, ja kaks neiut selleaegseis ülikonnis, lühikese kitsa piha küljes pikk voldiline alus, astusid trepi peale.

Neiud olid ühesuurused ja kaunis ühevanused. Aga kuna ühe õitsvail palgeil ja säravais silmis ainult mõtteta ja mureta õnnelise nooruse läige pesitses, avaldas teise, vähe vanema neiu valge otsaesine ja vaikiv suu tutvust elutõsisuse, vahest ehk karmusegagi. Mõlemad olid ühteviisi ammugi vanemateta ja jõuka härra Bohnsaki kasulapsiks saanud, kes neile kaugelt sugulane. Mõlemad olid heitliku härra heategusid kui tujusid oma vahel jagama pidanud, mil puhul suurem lahkus ja viimasel ajal koguni hellitus noorema ja ilusama Anna Dorothea osaks said, kuna pahandused ja kõik kohustused vaidlemata vanema ja tõsise Elsabe pea peale langesid, olgu ta neid ära teeninud või mitte...

Kindaid kätte tõmmates astus Anna Dorothea härra Bohnsaki kõrvale.

„Mis sul homseks teha jääb, onu, kui sa täna juba kõik pidu uhkuse ära maitsed?“ küsis ilus tüdruk kelmilt naerdes.

„Homseks?“ Väike paksukehaline raehärra ajas toreda parukaga ehitud pea uhkelt püsti. „Ära seda karda! Homme ei ole enam aega siin ehitud trepi peal seista. Homme marsin, kuldpidemega mõõk vööl ja kolmenurgeline kübar peas, oma roodu ees. Sest meie kodanikkude vägi läheb niisama lehviva lipu ja kõlava mänguga kiriku, nagu Vene keisri võitjad hulgad. Ja nagu sa juba ammugi tead, on minu uhke ja kadestamisväärt kohus suurt valget

siidilippu, mida meie linna kõrged naisterahvad alles mõne aasta eest linna kaitseväele kingiks tõid, kodanikkude ees kanda.

Peale jumalateenistust on suur pidusöök, mu rõõmus tuvike, mida linn kroonuametnikkudele annab, ja mille juures meie, kelle omaksed raekojas istuvad, ometi puududa ei tohi.

Ning viimaks õhtul, kas sa aimad, mu südameke, kui palju meil murelistel linna vanematel kulu ja vaeva on olnud meie vana auväärt gildisaali nii kenaks ning meie neiude ja noorikute vastuvõtmiseks nii kõlvuliseks teha, kui ta nüüd on? Sa imestad ja võib-olla koguni kohmetadki kõigi nende lõunamaa kasvude ja lillede ilu ja kirjeldamata valgusemere ees, mis sulle homme õhtu vastu voolab . . ."

„Kas tõesti, onu? Ma ei ole ju kartlik, vaid tahan ennem oma auväärt onu käekõrval tantsida, nii pikal ja pühalisel sammul ning ilma metsikute keerutusteta ja hüpeteta, et tal mantel õlal ega parukapats kukla taga kordagi ei pea liikuma," kõlas poolmeelitavalt, pool-lustiliselt ilusa neiu huulilt, kuna ta ruttu kõrvalepöördud näol Elsabe poole naeris ja silmi pilgutas.

„Sa ei tarvitse mind alati onu nimega pilduda — mida ma ju ei olegi. Mu ristinimi on Johann Friedrich. Pealegi ei ole ma ammugi nii vana, et ma ka keerutusi tantsida ei suudaks," kostis härra Bohnsak pahase ägedusega, sest ta oli neiu varjatud naeru küll märganud.

„Ja mis ma tahtsin ütelda, Elsabe," pöördus ta äkitselt vanema neiu poole, kes seniajani sõna lausumata kõnelejate selja taga uksepiidal toetunud ja hämaras taeva poole vaadanud.

„Miks need vanikud siin ukse ümber nii — nii lodevalt kinnitatud? Ja lipuritv seal katusekambri akna najal vaarub sinna ja tänna. Homme, kui teda tarvitada tahetakse, langeb ta pidulistele vististi pähe . . . Et see jalamaid korda seataks!"

Sõna lausumata, kerge naeratus näol, tahtis Elsabe käsku täitma minna. Aga ruttu hüppas Anna Dorothea teda takistama. „Kas sul siis ununud on, et me valli peale vaatama tahtsime minna, kas kaubahärra Werneri heeringalaev, mille peal ka tädipoeg Prits Riiast tuleb, juba merel näha on. Ega ma ometi üksi julge nüüd õhtul läbi paksu rahvahulga tungida."

„On siis selleks ainult Elsabe kohane? Minu seltsis, Annake, oled sa igatahes rohkem kaitstud. Las' Elsabe oma talituse juurde minna, kuna mina valli peale kaasa tulen," otsustas härra Bohnsak.

„Taevas hoia," kiljatas Anna veidra ehmatusega kõrvale põrgates. „Tantsima peame homme õhtu gildisaalis muidugi. Vaja jõudu kokku hoida, et tähtsas toimetuses hinge puudust ei tuleks..."

Ja enne kui onu midagi oleks vastata võinud, oli ülemeelselt kihistav tüdruk Elsabe enesega trepist alla vedanud ja rahvahulga seas kadunud.

Ehk küll vähe tänavaid kuni vallini oli läbi käia, jõudsid neiud ometi ainult viivitustega edasi.

Sest peale uudishimulise rahvahulga, millele väravavaht, kelle hool oli õigel ajal „mittesakslased", talupojad, linnast välja ajada ja väravad lukku panna, lahkesti juba kolmanda veerandtunni vaatamisaega pikendas, kõndisid nüüd ka ehtimisega valmis saanud kodanikud mööda tänavaid ja silmitsesid oma käte töid.

Siin tervitades, seal paar sõna vastutulijate tutvatega vahetades tõttasid neiud edasi ja ronisid viimaks kitsast treppi mööda valli peale.

„Siin peatume pisut, enne kui me mere poole edasi läheme," nimetas Elsabe, ühe väikese sellel kohal sõjas langenute mälestuseks ehitatud kabeli ees seisatades ja haledal meelel käsi risti heites.

„Siin on see paik, kus kümne aasta eest võidurikkad vene väed jäädavalt sisse tungisid ning linna isad ja mehed võõral käsul kodukollet kaitstes surma leidsid.

Siin langesid ka meie isad ja jätsid onu Bohnsakile kolm vaeslast, sinu ja minu ja tädipoja Pritsu kasvatada. Ja kui ta ka mõnes tükis veider ja — vähe õigusetegija on, meiega, kes me ainult talle kaugelt sugulased oleme, on tal siiski mõnd vaeva olnud.

Iseäranis sinu kasuks, armas Anna, on ta nurisemata niihästi raha kui aega ja — koguni armastust ohverdanud. Kuis lubab su süda temaga nii vähe tänulikul kombel ümber käia? Kord ahvatled sa oma ülemeelsuses teda nooruskuuma austajat mängima, ning teinekord jahutad sa ilma armuta oma pilketuju ta kallal. See näib nii südameta ja üleannetu — anna andeks, et ma seda sulle meelde tuletama pean," lõpetas tõsine neiu paludes.

„Oh kui õrn ja kaastundlik sina küll oled," naeris ilus Anna rõõmsalt. „Sinu meelest oleks vist parem alalises aukartuses kõrgi onu kentsakate tujude ees püsida. Ta vanamoodi ja lapsikute meelituste peale, milledeks temal aeg ammugi hilja võiks olla, kõige pühalisemas liigutuses jah ja aamen ütelda ja temale kui armukuum mõrsja ta lühikese jämeda kaela ümber hakata, — seda sa minult vist nõuaksid? See saaks ka onule meeldima. Aga eksite mõlemad. Tea, et ma ammugi juba ühe teise päralt olen ja igatsusega seda tundi ootan, mil ta mind tooma võib tulla. Või ei ole ma tõesti sest veel midagi sulle rääkinud," lausus ta, korraga kahjurõõmuliselt teravasti kasuõe silmi vaadates.

„Ära karda, ma tean kõik," ütles vanem neiu imelisel helita häälel... „Aga sa ei taha minust aru saada. Just sellepärast ei pea sa onuga nii edevat mängu mängima — ja naerma!"

„Ah, naermise tahad minult võõrutada. Seda ei suuda sa iialgi. Ja kui onu homme rohelises linnakaitsja mundris oma lühikeste jalgade peal nii kentsakalt edasi veereb nagu sinu hoolega söödetud lontkõrvad all hoovis, ja püha valge siidilipp ta punase higistava näo ümber lehvib, siis naeran ma ometi, ja olgu ma temale kümme korda tänu

võlgu. Sest aukartuse ja sügava kirjeldamata armuga võin ma ainult tema peale vaadata ja mõtelda, kes nii ilus, pikk ja sirge ja noor on. Kas kuuled, Elsabe?"

„Anna!" kõlas pool-lämmatatud hüüd keeldes kahvatanud neiu huulilt, kuna ta näo ära pööris. Kasuõe viimane ütlus oli temasse liiga valusalt mõjunud.

„Meie ei saa kord jälle teineteise kõnest aru — vana tuttav lugu," lisas ta viimaks vähese vaikimise järele juurde.

Siis läksid neiud edasi.

„Ligi kaks aastat ei ole me teda enam näinud, lõpmata uudishimuline olen sellepärast, kui palju ta on muutunud," hakkas Anna vähe aja pärast lapselik-elavalt jälle kõnelema. „Meele poolest pidi ta ju muutuma, kuis see teisiti võis olla onu südi pealekäimise mõjul. Ja selle eest, et onu teda nii kindlalt sundis oma meeletut pintseldamist jätma ja kõige suuremasse Riia kaubamajasse õpilaseks minema, selle eest tahan küll kõige tõsisema tänuga onu ümmargust kätt suudelda.

Mäherdune hull mõte see ka oli! Raehärra uhke võsu Prits Hell lihtne värvidesegaja, kes tänulikult kummardades õlise mütsi kullakarvalistelt juustelt tõmbab, kui keegi kõrtsmik või kraamimüüja hästi kirju sildi tellib, mille peale palju värvi ära kulub...

Vagusas kirjutustoas istuda ja lõpmata numbriteridasid kokku arvata olla kõige igavam ja vaimuvaesem töö ilma peal, ütles ta sel ajal, kui ta kunstijüngrina vägisi ära joosta tahtis. Nüüd aga peab ta meid tänama. Kaubahärrana on ta ometi vanematelt päritud seisuses ja auväärt gildi osaline..."

„Ning ainult niiviisi uhkele Anna Dorotheale meeldiv ja sünnis," salvas vagune Elsabe kibedalt sekka. „Et sinul võimatu on oma „kõrgest seisusest" alla astuda, pidi Prits oma pühama südamesunni armutult lämmatama ning vastumeelsesse ametisse astuma... Kui meisterlikult sa selleks otstarbeks onu meelitada oskasid. See oli väga vähe ilus, Anna!"

„Kas sa kade oled, vaikne kivikuju? Sinu käest küll ei küsinud sellel tähtsal tunnil keegi nõu,“ — kui lõikavat kõla omas ilusa neiu muidu nii mahe hääl — „aga mis tead ka sina, kes iga päev ainult keedupottide ja pesukompsude vahel talitab, nagu ei oleks midagi muud tähtsamat maailmas, pühamatest südametundmustest.

Aga ma viidan ülekohtuselt su aega. Sinul on ju veel tuhat tööd vanikute ja pidulippude kallal, ja mina võin üksigi oma armsamat oodata,“ lõpetas ilus neiu oma haavava kõne. „Mine juba ees koju!“

Sõna lausumata, ehk küll sügavasti haavatud, astus Elsabe ühe valli serval kasvava noore pärna alla ja vaatas kaua üksisilmi mustja merepinna poole. Siis pööris ta kurval näol pikkamisi ümber ja ütles vagusi:

„Sa oled kord jälle hästi — lapsik, nagu tihti ennegi. Sellegi pärast ei või ma sind nii hilisel tunnil üksi jätta. Onu satub liiga suurde muresse su pärast. Mis meile osaks antud, saab kodus kätte kantud — ootamata ja lugupidamatagi. Tule koju!“

Trotslikult pööris Anna kasuõele selja. Aga kui ta omakorda pimeduses puhkava mere poole vaadanud, ilma et kõige vähemat purje varjugi oleks näha olnud, võttis ta pika kleidiääre üles ja hakkas kodu poole sammuma.

Säravas selguses tõusis teisel hommikul päike pilvita taevavõlvile.

Vara juba olid P. linnaisad rahupidu auks vallil seisvate suurtükkide raudsed suud hüüdma pannud, ja nüüd täitis vali kirikukellade helin õhku.

Nagu merelained voolasid ümberkaudsed talupojad läbi linna väravate, ja majades oli ütlemata rutt ning tõttamine pidurongiks ja jumalateenistuse ajaks valmis saada.

Iseäraline kiire valitses härra Bohnsaki toredates tubades. Hilja hommikul alles oli oodatud heeringalaev linna

alla jõudnud ja kauge kasupoja pidule toonud. Ning vaevalt oli esimene tervitus möödas, kui ruumikas reisitõld trepi ette veeres ja maalt tuttava rohkeliikmelise perekonna tervelt ja täielt pidukülalisteks tõi.

Elsabel, kelle noortel õlgadel terve suure majapidamise mure lasus, olid mõlemad käed tööd täis ootamatult majja sadanud külaliste toimetamisega. Anna aga naeris ja naljatas igatsusega oodatud tädipoja seltsis suures saalis, ilma et tal meeldegi oleks tulnud kasuõele abiks olla.

Väikeses riietetoas saali kõrval ajas onu Bohnsak ähkides ja higist nõretaval näol kitsast piduülikonda oma lihava keha ümber ning pahandas seal vahel saalis viibivate noorte inimeste heleda ja mureta naeru üle, mis ühtelugu läbi seina kajas ja kellede südameloost ta Anna targa ettevaatuse tõttu veel midagi ei teadnud.

Mis oli edeval tüdrukul nii palju noore, tähtsuseta ja varata piimahabemega kõnelda, kes tal pika lahutuse tõttu poolteed ununud oleks võinud olla, mõtles onu vihaga ja venitas kannatamatult rohelise kuue kitsaid käiseid sirgeks.

Aga seal sündis õnnetus.

Õndsast isast, kes ka linnaväes lipukandja olnud, päritud ning seniajani aukartusega hoitud ja kantud kuub ei olnud pahatujude vastamiseks enam küllalt tugev. Nagu lõigatud lagunes hapraksläinud õmblus ühest ära, ja onu hästipestud särgikäised ilmusid läikivas valguses nähtavale.

„Anna!“ hüüdis paks mees ehmatades. Sest vaevalt veerand tunni pärast pidi ta ju valmis ehitult pidurongi eel sammuma.

„Too nõel ja niiti!“

Silmapilk lendas saaliuks laiali, ja uudishimuliselt jooksis Anna üle läve.

Aga onu veidrat äpardust nähes lõi ta käed üle pea ja purskas naerma nii heledalt ja lustiliselt, nagu oleks auväärt pidukuub aina tema meeleheaks katkenud.

„Kui kena, kui ütlemata tore sa oma uutmoodi mundris välja näed, onu!“ hüüdis ta, poolhingetu naerust.

„Palun, onu, just nii mine pidule!..“

Kohmetult vaatas onu ülemeelse tüdruku otsa.

„Ära tee mind vihaseks,“ urises ta poolähvardavalt. „Tule, õmble hargunud koht kinni!“

„Aga ma ei või ju, kulla kallis onu. Lausa patt oleks ligimestele nii ilusat vaatepilti keelda,“ hüüdis neiu ikka veel naerdes.

Vaheajal oli ka härra Bohnsaki saalis olev kasupoeg Prits lähemale astunud.

Armsama vallatut naeru nähes läks ta ilus nägu kortsu, ning tõsisel häälel manitses ta omalt poolt:

„Ära ole lapsik, Anna, ja tee, mis onu nõuab!“

„Aga taevane heldus,“ lõi Anna veidra ehmatusega käed risti ja sirutas oma peenikesed sõrmed kiitust oodates meeste ette. „Ma ei või ju mingil viisil teie tahtmist täita... Ma ei oska koguni mitte õmmelda... Kutsuge Elsabe!“

Tõesti pidigi Elsabe kutsutama, kes sõna lausumata ja nobedasti vea ära parandas ning kelle pähe onu oma ääreni täidetud pahameele-karika palgaks välja valas.

„Kui sina oma kohuseid hoolsamini täidaksid ja majas paremat korda peaksid, ei käriseks kuued, kui neid tarvis selga ajada,“ ütles vihane mees targalt ja surus kolmenurgelise mundrikübara kõrge paruka peale.

„Aga või säärased nagu sina ja kes teab veel tänada oskavad, et sind lapsest saadik söötnud ja kasvatanud olen,“ sähvas ta veel, käsi ukselingi küljes, lõikavalt ja tõttas siis nii kiiresti minema kui lühikesed jalad iial lubasid.

„Vaene Elsabe, sinu tee näib ühesugune okkaline olevat, ehk sa küll perenaisena onu vara võtmeid puusal kannad,“ lausus tädipoeg osavõtlikult, vagusa neiu kõrva astudes, kes kahvatanud näol ukse poole vaatas, millest kurjustav onu välja tormanud.

„Aga Anna on süüdi. Ta ei oleks sallima pidanud...“

Kurvalt naeratades vaatas Elsabe kasuvenna peale.

„Onu tujud muutuvad tihti ka siis pahaks, kui Annat lähedalgi pole... Olen nendega ammugi juba harjunud," sõnas ta vabandades. Siis korjas ta värisevail käsil niidid ja käärid kokku ja läks toast välja.

„Miks ei trööstinud sa meie ilmsüüta laidetud kasuõde sõnagagi?" ütles Prits imeks pannes Anna Dorotheale, kui nad juba teel kiriku poole olid.

„Ja nii üksi lased sa teda kõiki majatöid teha ja muret kanda."

„Ha, ha, ha," naeris ilus neiu ülivaljusti. „Kui mina teda ikka ja alati trööstida tahaksin, oleks mul palju teha. Kuulsid ju, et see onu erarõõm on Elsabega tõrelda. Aga ta oma süü! Kes käsib teda alati nii vagalt kannatades silmad maha lüüa, kui onu riidleb. Kui ta asjata süüdistustele vastu hakkaks, oleks onu taltsam. Ja mis töösse puutub... muud armsamat ta ju ei tunnegi. Tema paleus oleks vististi kuskil töörikkas käsitöölise perekonnas perenaist mängida, nii — mõne vaese maalmeistri juures," lisas ta väljakutsuva pilkenaeruga veidi julgelt noormehe silma vaadates juurde, kellel aga selle pilgu all häbiline pahandusepuna üle näo jooksis...

Pidu-jumalateenistus oli möödas.

Kelladehelina, pühaliku pasunamängu ja lehvivate lippude saatel tõttasid P. linnas olev keiserlik sõjavägi ja linnakodanikkude roodud rohelistes ja sinistes mundrites kirikutest ja rändasid: sõdurid väikesele turuplatsile, kuhu nende jaoks lauad olid kaetud, ja kodanikud gildimajadesse pidusöögile.

Õhtul särasid mõlemad gildisaalid autuledest, sest nüüd algasid linna tähtsamate perekondade nooremad liikmed oma pidu.

Pikalisel veereval tantsutaktil, mida pidule kutsutud väemuusikandid trompeetidel ja viledel puhusid, liikusid

auväärt kodanikkude pojad tõsisel näol ja tähtsal sammul oma naisterahvastega tantsupõrandal. Selleaegse valju kombe-eeskirja järele pidi iga aumees tantsides mantlit õlgadel kandma ja mõistlikult ilma liiga kõrgete hüpete ja äkiliste keerutusteta tantsima, ehk vastasel korral leisika vaha trahviks maksma.

Ka pidi ta lõbus ja aupaklik naisterahvaste vastu olema ja neile mõdu, õlut ja veini kostitamiseks tooma, aga siiski mitte rohkem kui kolme riigitaalri väärtuses...

Noorte tantsijate seas, kes pidurõõmu maitsid, veeris ka raehärra Bohnsak oma ilusa kasutütrega mööda saalipõrandat.

Mõlemate näod helkisid lõkendavas punas. Vanaldasel onul rõõmu ja uhkuse pärast, et tal raske paksu keha ja parukaga kaetud palja pealae kiuste ometi kõige ilusam tantsijanna kaenlas oli, ja noorel Anna Dorotheal pahameele, jah, päris selge pahameele ja viha pärast — tädipoeg Pritsu peale.

Kuis võis ta ometi ikka veel nii nihkumata kindlasti oma sõgedate „kunsti“ mõtete paelus olla, kuna ta ometi ammugi teadis, et ilus armuke maalimist ja pintseldamist hinge põhjani vihkas. Ja kui naeruväärt põhjusel nad enne pidule tulekut sõnavahetusse sattunud. Just nagu kiusu pärast hommikust lugu korrata tahes oli ta just temalt, Anna Dorothealt, kes oma ilusaid saledaid sõrmi kõige töö kui tule eest hoidis, nõudnud, et ta tema pool-lahtised mantliaasad kinni õmbleks...

Ja kui see ka Pritsu mantel oli, seda ta pidi ometi teadma, et ta õmmelda ei osanud ja iialgi toatüdruku tööd tegema ei hakanud. Kui tulevasel kaubahärra abikaasal polnud tal ju sèda ilmaski tarvis. Ega ta ometi mõne viletsa maalmeistri naiseks ei hakkavat, kes kehvuse või näljagagi võideldes hommikust õhtuni määrdinud näo ja sasis juustega keetma ja küürima pidi, oli ta veel uhkelt juurde lisanud.

Aga see viimane seletus oli Pritsu äkisti hirmus tõsiseks teinud.

Külmal näoilmel ja uurival pilgul oli ta Anna õrna käe kõvasti pihku võtnud ja kindlasti ning tungivalt küsinud:

„Aga kui ma nüüd ometi mitte kaubahärra, vaid lihtne maalija olen, tahaksid sa mulle sel korral oma ja-sõna jalge ette visata? Ma ei taha ometi uskuda, et sa, minust enesest lugu pidamata, ainult sinu poolt lapsikult kõrgeks hinnatud kaubahärra seisuse tõttu mu naiseks saada lubasid. Vasta!"

Mäherdune toores ja taktita komme oma küsimustega nii otseteed peale tükkida, oli Anna Dorotheal vihaga läbi pea käinud.

Aga ärritatud meeleolul ei lubanud ta järsk loomus teda iialgi kaua karmikujulist vastust otsida. Ja nii oli ta, ehk küll Elsabe, näost valge kui lina, teda keeldes tagasi tahtis hoida, leekivail silmil Pritsu ette tormanud ja vihast kähiseval häälel talle otse näkku karjunud:

„Muidugi pean sõna ainult siis, kui sa oma seisusesse jääd. Pintslikangelasena pole sa rohkem väärt mu meelest kui tolm mu jalge peal — pead sa teadma!"

Aga ta oli isegi ehmatanud noormehe ähvardava silma ja lõkke eest, mis tal üle näo lennanud; ja poolkartes oli ta oma ägedaid sõnu pehmitada tahtnud. Kuid selleks ei jäänud enam mahti. Põlgaval näol oli Prits temale selja pöörnud ja toast välja läinud ega kõigel päeval enam sõnagi temaga rääkinud.

Ja nüüd toetus ta ka pidusaalis külmalt ja kalgilt ühe akna najal ja ei tulnud kordagi Anna Dorothead tantsima viima.

Aga olgu! Anna Dorothea teadis sellegi pärast, mis ta võimuses seisis. Kui ta täna ka kangekaelselt tõrkus, homme istus ta muidugi jälle ilusa neiu jalge ees ja kinnitas ühtelugu, et ta ilma temata elada ei võivat. Ja olgu ka, et Anna Dorothea isegi ära tundis, et ta teda — pisut rängasti oli pahandanud, lahket sõna ei tahtnud ta temale

ometi sellegi pärast enne ütelda, kuni ta kindlasti ja tõsiselt ei tõotanud igavesti kõik pintseldamise naljad ja jutud kõrvale jätta, juba sellelgi põhjusel, et edaspidi enam nii inetut tüli ei tuleks... Seni aga tahtis ta Pritsu trotsiks onu Bohnsakiga tantsida, kui palju onu lühikesed jalad iial suutsid. Prits ei pidanud arvama, et ta tema eemalseismise pärast kurb oli — iialgi.

Ja ta tantsis, ehk küll ta kerged jalad nii virgalt üle libeda põranda käia ei tahtnud kui muidu ja ta tihti puhkama pidi.

Kesköö jõudis kätte, ja onu, kes, ilusa kasutütre õhinal noor püüdes olla, veel vaevalt hinge tagasi sai, ehk ta seda küll mingi hinna eest poleks tunnistanud, manitses kojuminekule.

Pool-vastumeelt, poolkurvalt kuulis neiu sõna.

Veel viimse pilguni oli ta Pritsu lähenemist lootnud, kuid asjata. Ühteviisi tõsiselt vaikides oli pahandatud noormees vaheliti kätel akna nõjal toetunud ning viimaks koguni ära kadunud. Elsabe, kes palju vähem tantsis kui Anna Dorothea, teadis ütelda, et ta juba ammugi koju läinud...

Teisel hommikul valitses P. linna uulitsatel veel täieline pidutuju.

Lipud lehvisid, vanikud ja noored puud olid alles rohelised ja värsked, ja rõõmus rahvas kõndis pühitsedes majade vahel. Ka härra Bohnsakil oli nõu tänast päeva veel pidustada.

Vähe maad linnast eemal, kenal kõrgel jõekaldal oli ta uue hollandi tuuleveski ehitada lasknud, mida ta, ehk küll veel mitte täiesti valmis, rahupüha mälestuseks ja majas viibivate külaliste auks nüüd pühalikult õnnistada tahtis.

Vara hommikul juba olid teenijad käsu saanud veski läheduses seisvas uues elumajas külaliste tulekuks kõik

korda seada. Ning aegsasti peale lõunat astusid pidulised teele, härra Bohnsaki järele, kes oma ilusa kasutütrega teed näidates ees kõndis, kuna teised paarikaupa järele tulid.

Anna Dorotheal oli väga paha öö ja hommik olnud. Ehk ta küll ootas ja lootis, et tõreldud armuke järele andes läheneb, ei paistnud sellel allaandmise mõtetki olevat. Vaikne ja liikumata näost, nagu ei oleks midagi põrutavat sündinud, leidis noormees küllalt mahti teiste külaliste ja Elsabega kõnelda ning isegi naljatada, kuna ta ütlemata osavasti Anna Dorothea lähedusest eemale hoidus.

Ja ilusa neiu silmad olid ometi mida kauemini seda valusama igatsusega ta poole vaadanud, ja ka Elsabe oli paar korda lepitust sobitada püüdnud...

... Mis võis ta selle ette, et loomus talle nii ägeda ja rapsaka meelsuse kaasa annud, mis nii kergesti piirita vihas üle kees, ja miks oli Prits teda nii väga ärritanud, ta tundis teda ju lapsest saadik?

Nii käisid tal vihaselt kahetsedes mõtted läbi pea, kuna ta poolviivitades, pooltrotslikult mahedalt naeratava onu käekõrva astus. Prits ju seisis jällegi eemal ja oli maalt perekonna plikaohtu ninatarga tütrekesega nii huvitavas jutus, et ta ei näinud ega kuulnud, mis ta ümber sündis.

Teel kõneles onu Bohnsak ühtelugu, ilma et Anna Dorotheal jõudu oleks olnud kõigest aru saada ja kõike tähele panna. Korraga aga jäi ta imeks pannes seisma, sest onu mesilibe hääl oli praegu tõotanud:

„Ja uue veski, maja ning juurdekuuluva suure krundi kirjutaksin sinu nime peale, sinu puutumatuks ja jäädavaks omanduseks."

„Aga miks siis, onu?" küsis Anna Dorothea, pärani silmil rääkija otsa vaadates.

„Oh, kuidas sa nüüd jälle nii — tähelepanematult küsid!" kaebas raehärra imelises kimbatuses silmi pööritades, et Annat jälle suur naeruhimu tabas.

„Muidugi, et ma sind oma taevani austatud, kätel kantavaks ilusaks prouaks sooviksin. Ma ütlesin ju, mul oleks ütlemata armas, kui sind täna oma kihlatud mõrsjana uues veskimajas meie võõrastele võiksin esitada. Ega see ju raske võiks olla, jõuka ja austatud raehärra tulevase prouana üles astuda. Ja vaba — oled sa ju ometi, kas pole tõsi?"

„Vaba, vaba kui lind oksa peal ja õhk taeva-alusel," kõlas äkiline ja vihane vastus...

Ja siis sündis Anna Dorothea ilusal näol, mis onu kõne mõjul kord lubjakarva kahvatust kannud, huvitav muutus. Võidurõõmsalt naeratades, sest tal oli äkisti väga tark mõte tulnud, vaatas ta vanaldase mehe armupimestatud silma ja lausus kelmilt:

„Täna olen valmis kõik tegema, mis mu väga austatud onu nõuab, aga mis homme sünnib, selle eest ma ei vastuta. Ning sellepärast peaks sind õige kardetava mõrsja-peigmehe kuulutuse eest hoiatama. Kas ei ole õige, kõrgeauline raehärra?"

See oli leegi õhutamine.

„Õigel mehel on õnneline täna peaasi, ta ei karda takistusi, mis ehk homme tulla võivad," kostis härra Bohnsak, omale uhkesti vastu rindu lüües. „Ja kuigi mu silmateral homme lust peaks olema paha nägu teha, Johann Friedrich Bohnsak on mees, keda seegi ei eksita. Lahke saatus on temale küllalt varandust jaganud, mis ta ilusa tuvikese meelt rõõmustada ja südant õnnestada võib. Ta ei ole vaene mees nagu mõni noor tuisulane, kes nõndanimetatud aateid ja kunsti taga ajab, millest keegi ei ela ega keha kata..."

Need olid Anna Dorothea omad eilsed sõnad ja mõtted, aga täna ei näinud nad talle meeldivat, sest ta kostis korraga lühidalt ja karedalt: „saame näha!" ja astus edasi.

Johann Friedrich Bohnsaki Jumala auks ja ligimeste kasuks ehitatud veski säras tõesti toredas piduehtes.

Veski peast ning alumise ehituse katuselt lehvisid kirjud lipud lugemata hulgal, kuna neli tiiba ümberpunutud rohelistest okstest ja punastest lilledest aina nõretasid. Võõraste lähenemisel pandi veski ringkäigu peale paigutatud kahe sõjaväsinud suurtüki roostetanud suud mürisema, ning alandlikult lähikonnas seisvad töölised ja muu rahvas täitsid õhku valju hurrahüüdmisega.

Kõige suuremat hoolt oli aga piduandja käsul elumaja ja söögilaua ehtimiseks ja katmiseks tarvitatud, ning töökiirel punanenud põskedega ja rahulolevate silmadega silmitses Elsabe, keda juba ammu pidumajja ette oli saadetud, oma tööd. Lükkas siin üht tooli, seal üht taldrikut paremale paigale ja lõi siis suured tiivuksed võõraste ees lahti. Kahisevas valges siidikleidis, mustad käharjuuksed lahtiselt õlgadel ja tore lillekimp, mille ehitajameister veskit vaadates annud, peenikeste sõrmede vahel, astus Anna Dorothea kui kõige kallim piduline peremehe käekõrval üle läve.

Nende taga teised pidulised ja Prits, kes käe lahkelt tervitades kõrval seisva Elsabe poole välja sirutas.

Aga kuna Anna Dorothea uhke silm ennist kasuõest mööda oli lennanud, nagu ei oleks teda olemaski, välkus nüüd nii hävitav pilk Elsabe peale, et neiu kohkudes oma käe noormehe pihust tagasi tõmbas...

Siis istusid kõik lauda. Anna Dorothea onu paremal käel eesotsas ning laidetud pintslikangelane pidulaua lõpul Elsabe pahemal käel, kellel aga vähe aega oli pühitsedes viibida ja lauakõnesid kuulatada, mida rõõmsad pidulised üksteise õhinal lõpmata reas pidasid.

Nii ei teadnud ta midagi onu Bohnsaki peakõne lillerikkast sissejuhatusest, vaid jäi jälle kord köögist laua äärde lipsates Loti naisena seisma, kui onu rõõmu ning hästivalmistatud pidulaua toodete mõjul läikivail silmil ja tähtsa rõhuga nimetas:

„Ja nüüd, kõrgestiaustatud pidulised, teatan teile õnneliselt, et mu seniaegne ilus kaitsealune Anna Dorothea

Bohnsak end tänasel tähtsal päeval, mil me minu uue veski ja maja pühitsuseks klaasid tühjendasime ja mis tulevikus minu mõrsja täieliseks omanduseks kirjutatakse — minu, raehärra Johann Friedrich Bohnsakiga kihlanud on."

„Heldene Jumal, mis see tähendab?" libises väriseval helil üle Elsabe ehmatusest valgete huulte, mida aga keegi ei kuulnud. Sest mürisev elagulaul kõlas läbi saali, ning head sugulased ja sõbrad tungisid vaimustatult mõrsjapaarile õnne soovima.

Teiste seas ligines ka Prits, arusaamata sündmuse pärast veidi tõrges Elsabe käekõrval, ning ütles peale õnnesoovi oma selge kõlava häälega:

„Armas onu, luba oma õnne- ja rõõmutunnil ka meile lahket tähelepanemist! Ma palun sinult kui kasuisalt ja eestkostjalt oma armsa mõrsja kätt!"

„Prits!" kähises lõikavalt ja ahastavalt korraga üle ilusa Anna Dorothea ehmatusest siniseks läinud huulte, kuna ta aga sellegi pärast mahti leidis ruttu niisama ehmatanud Elsabe käsivarde kinni hakata ja muidu nii kindlajalgset neiut nagu kerget sulekest välgukiirusel kõrvalolevasse kambri tõugata, mille uksel nad just seisid.

Siis astus ta ruttu tädipoja ette ja sosistas leekivail silmil:

„Jumala pärast, Prits, ära minu pärast kahkle! Kihlus onuga on ainult — komet, millega sind — karistada tahtsin. Homme olen jälle sinu oma."

Aga kiviülmal pilgul taganes noormees, kuna ta koguni vagusi sõnas:

„Ma ei mõista, mis sa räägid."

Siis astus ta üle kambri läve ja võttis Elsabe käe uuesti pihku.

„Prits, taeva pärast, mõtle, mis sa teed," palus see, üle kõige keha vabisedes ja oma kätt lahti kiskudes. „Ma..."

„Ah soo, ka sinul on õudne näljase maalmeistri kaasaks saada. Onu laeni täidetud majas on julgem tüdrukuna teenida. Muidugi, kust siis sinagi parem võid olla kui see kahekeelne tokk seal —“ lausus ärritatud noormees kibedal toonil ja tahtis tagasi astuda.

„Jumala pärast, ära saa minust valesti aru! Aga Anna — mõtle järele, sa ei võiks teda ometi unustada — ja meelega ei tahtnud ta sulle vististi haiget teha. Ta kergemeel ja kärsitus...“

„See kergemeel, mis minu arust aga rohkemal mõõdul tarkus, kaval tarkus on, teeb ta rikka onu rikkaks prouaks. Sa võid uskuda, et mul iial asja ei ole teda taga kahetseda... Ja nüüd veel kord: tahad sa mu tulevast „nälja-elu“ jagada või mitte?“

Sõna lausumata, aga õnnest nii säravail silmil, nagu oleks kehva kunstniku abikaasa olla kõige kuldsem põli taeva all, astus Elsabe kindlal sammul pika tädipoja kõrvale. Ja siis seisid nad korraga jälle imestava onu ees, kes, koos valjusti üksteisest läbi rääkivate ja naervate piduliste hulgaga, kõrval sündinud sõnavahetusest midagi polnud märganud.

„Me palume ju ikka alles sinu luba, onu!“ ütles Prits rõõmsalt naeratades.

„Soo, soo! või ka sinul, kasupoeg, on tahtmine oma kaela abielu kuldikke alla painutada,“ ütles onu laial heategija toonil. „Soo, soo. Noh, kui sinul selleks varandust küünib! Elsabe, tead sa, on vaene, ja tarvitab alles minu arm —“

„Teinekord, onu, räägime sellest. Nüüd ole hea ja anna ka meie kihlus teada,“ tungis Prits pisut punastades peale.

Ja siis kõlas raehärra rammus hääl jälle kuulutades üle pidusaali. Ja imestavad pidulised tõttasid ka teisele paarile õnne soovima, ehk küll vähema vaimustusega. Sest teadmata oli, kas see uus paar iialgi nii toredat pidulauda suutis katta ja nii tuliseid veinisid tellida kui esimene peigmees...

Nii oli ilusa Anna Dorothea igatsusega oodatud peiu äkisti halvakspeetud kasuõe omaks saanud. Ning jäigi seks, ehk küll uhke neiu teisel päeval niihästi liigutavas alanduses kui ägedas trotsimises oma „hirmus mõtlemata tegu“ südamest kahetses ja heaks teha püüdis. Ka onu Bohnsak ei annud kord saadud sõna enam tagasi, ja nii ei saanud haruldase kihluspidu tagajärg muud olla kui kahekordne pulm.

Sest härra Bohnsak arvas targasti, et varblane pihus kindlam on omaks nimetada kui katusel. Ja Prits, kes pea jälle ametisse pidi tõttama, soovis Elsabed, kelle põli kasuisa majas nüüd koguni väljakannatamatuks kippus minema, kaasa võtta.

Ja nii siis tuli, et ühel ilusal hommikul, kui kaubahärra Werneri heeringalaeval, mis vaheajal linaseemnetega oli täidetud, ankur üles vinnati ja harilik jumalagajätmissuurtükipauk üle väikese veel sügavas hommikurahus uinuva linna põrus, kaks reisijat nimetatud laeva lael niiskeil silmil armsa nooruskodu poole tagasi vaatasid.

„Nagu kuldne, imeõnneline ja armas unenägu on viimased päevad mu seniaegses rõõmuvaeses ja labases elus tundunud. Aga armsa unenäo järel tuleb tihti kohutav ärkamine. Kui sa edaspidi kahetsema hakkad, et sa end nii järsku minu külge sidusid, Prits!“ sosistas Elsabe poolkartlikult, noore abikaasa kätt võttes.

„Arvad sa, naisuke?“ ütles Prits naeratades. „Mis kahetsemisse puutub, seal luba see toimetus minu kätte. Kas sa oled iial kuulnud mõnd inimest pahandavat, et ta liiga kärme olnud õnne tabamises, ehk et helde saatus temale liiga hea ja armsa seltsilise annud. Aga üht asja kahetsen küll valusasti, et ma nimelt ammu juba kindlamini sinu poole ei hoidnud ja tähelepanematult sind ülemeelsest kasuõest, keda sina veel vabandasidki, ja külmasüdamelisest onust piinata ja halvaks pidada lasksin, kuna sa igal ajal armastuseväärilisem olid kui need, kes sulle ülekohut tegid. See on minu suur ülekohus, millest ma ei

tea, kas mu väike kahvatu noorik seda iialgi unustada suudab," lõpetas Prits, noorikut sellegi pärast rahulikult kaenla võttes.

„Oh Prits! täielise särava õnne valguses on tumedatel mineviku mälestustel nii vähe elujõudu kui öö varjudel hiilgava koidupuna ees. Sa ei usu ju isegi, et mul sinule midagi andeks anda oleks," tõendas noorik, armsa kelmusega mehe silmi vaadates.

Siis läksid nad käsikäes alla kapteni lahkesti lubatud kajutisse, sest hommik oli külm, ja rõsine sügiseõhk ei meelitanud kunagi väljas olema.

Mõni kuu peale pulmi, mil sügis oma külmade tuulte ja vihmavalingutega P. linnas juba päris koduseks saanud, astus härra Bohnsak elutuppa oma uhke proua juurde, kelle ilus otsaesine paraku vahet pidamata sügisese taevaga võidu pilvis ja vingus seisis.

„Ometi kord ka pisut headmeelt pahanduste ja ohvrite järele!" hüüdis paks härra lõõtsutades ja pühkis purpurpunase siidirätiga higi otsa pealt.

„Kui palju te kõik kolm, kes minu abita kerjama oleksite pidanud minema, mulle lapsest saadik kasvatades ja söötes kulu olete teinud, ei oska nii järsku üteldagi. Seal oleks küll õigus ja kohus, et mulle pisutki rõõmu tehtaks ehk vähemalt lahket nägugi näidataks..."

„See on hoop, mis vististi mööda tabada ei tohtinud," ütles Anna Dorothea külmavereliselt õlgu nihutades. „Kahju, kõik inimesed ei oska ühetasa täpselt arvestada!"

Härra Bohnsak kõneles eksitamata edasi: „Täna hommiku nüüd tuuakse mulle Selhauseni kaubamajast sõnum, et laev, mis eile soolaga sadamasse jõudnud, ka minu jaoks paki kaasa toonud. Ma saatsin kohe kutsari järele, ja nüüd on pakk, mis lai ja väga madal oli ja mind lahti

tehes lõpmata imestusega täitis, minu toas. Tule vaatama, see tahab sindki huvitada."

Vastumeelt tõusis noorik käsku täitma.

Pikal väsinud sammul käis ta mehe järel, kes elavalt kõneldes kärmesti oma lühikestel jalgadel ees sibas. Ukse peal jäi ta imestades seisma...

„Eh hei, seda ei oleks sa iial teadnud aimata," naeris härra Bohnsak käsi hõõrudes ja suures toredas kuldraamis laua najale toetatud pildi ees edasi-tagasi keksides. „Niisugune uhke maal! Ja kes on selle maalinud? Prits, meie laidetud ja kümnel kombel tagasitõrjutud kunstijünger!

Kirjutab see kaval vend mulle seal:

Ehk küll kaupmeheks sunnitud, ei olevat ta ometi vägevama sisemise hääle vastu panna suutnud, vaid maalinud ja õppinud igal vabal silmapilgul, mis tal kontoritööst üle jäänud. Ja nüüd olevat ta õnnelikult niikaugel, et ta põlatud kaupmehe-ametile jäädavalt selga võivat pöörda ja tuleval kevadel oma armsa Elsabe seltsis välismaale minna tahtvat, kus tal heade sõprade soovitusel lootus olla ühes kuulsas maalimiskoolis õpetust ja ka tööd leida. Üldse käia ta käsi väga hästi, ning selle pildi saatvat ta minule väikeseks tänumärgiks kõigi saadud heategude eest.

Ka sind paluda ta selle pildi kui ühe noorpõlve mälestuse peale vaadata...

Kas ei ole toredasti väljamõeldud annetus?.."

Ja uhkes rõõmus silus väike härra aimamata üle pildil oleva nooriku näo. Elusalt uksel seisev proua talle sääraseks südamelõbuks küll vaevalt luba oleks annud.

Lumivalge näost, silmis põleva viha leek, seisis Anna Dorothea kiidetud pildi ees.

Pilvist ilmunud käsi hallis plekitud maalijakäises oli Pritsu oma. See oli selge. Tema aga põgenes Pritsu pakutud lillede eest ja surus peidetud oad — onu Bohnsaki, oakoti, — armul vastu rinda. Kuidas tohtis ta seda õnnetut sündmust, mis tal muidugi ju ei öösi ega päeva

rahu ei annud, talle veel pildina silmade ette maalida. Seda ei tahtnud ta kannatada.

Ja see tuju, mida, nagu teame, muidu küll oma üle valvav ilus proua suurtel hingevapustustel näidata armastas, tuli kord jälle täies ägeduses nähtavale. Kramplikult kätega veheldes ja jalgu tampides karjus ta vihast väriseval häälel:

„Ära, viige ära mu silma eest see neetud põrgu kunsttükk! Ainult minu pilkamiseks ja teotuseks on ta selle oma petiste kätega maalinud. Ma ei taha seda iialgi näha!"

Ja nii jäi ka edaspidi.

Asjata olid kõik härra Bohnsaki ettepanekud ja alandlikud palved. Kõiges suures majas ei küündinud nurgakestki vihatud pildi jaoks.

Ning et härra Bohnsak pildist, mille ta nii suure uhkuse ja heameelega vastu võtnud ja milles ta oma väikeste töntside silmadega midagi paha ega kahtlast ei osanud näha, lahkuda ei tahtnud, paigutati see uue veski elumajja.

Ja kui talle ka seal proua Anna põlgusel paik keeldi, rändas ta viimaks tolmusesse veskikotta.

Seal ta seisis kaua, kaua aastaid ainult tolmuste jahukottide ja veskiliste nähtaval, sest et, nagu juba tuttav, vana jutu järele teda keegi oma kohalt viia ei söandanud. Aga aeg kõik asjad lõpetab.

Täna ei ole vana veskit ega pilti enam olemas.

Mõlemad hävitas mõne aasta eest tuli.

Ainult kivi veskimüüris ehitaja nimekirjaga pääsis ja seisab nüüd Pärnu linna muuseumis.

EESTI KIRJANDUSE SELTSI
KOOLIKIRJANDUSE-TOIMKOND

NOORSOO KIRJAVARA NR. 127
EESTI AUTORITE SEERIA

Hinð 35 marka